

Sanan selitystä

Tällä palstalla valaistaan lyhyesti kirkkovuoden jumalanpalvelustekstejä saarnaajien, raamattutuntien pitäjien, raamattupiirien, sanakuulijoiden ja kaikkien Raamatun lukijoiden avuksi.

Saksaa taitaville erinomainen väline on piispa Gerhard Maierin evankeliumikommentaarien sarja (*Bibelkommentar Edition C 1-7*, Hänssler-Verlag). Siinä on paljon ekegeettistä yleis- ja erityistietoa, tekstin havainnollista selvittämistä ja tulkintaa, hengellisiä sovelluksia ja kaikkia perikoopeista raamattutunnin tai saarnan jäsenys.

Sydämen puhetta

Jumalan kanssa

Matt. 6: 5-13

5. sunnuntai pääsiäisestä 1.5.

Hengellisissä yhteisöissä on joillakuilla suuria paineita päästä näkyville, saada hengellistä arvostusta ja sen myötä valtaa. Papinvaalit ovat monesti katkeria kamppailuja, ja hengellisten järjestöjen kriisit voivat sisältää kateusalkuisia juonteita, joita paisutellaan epäoleellisten teki-
jöiden avulla. Teksti avaa etsimättä saarnan aiheiksi esim. turhan kunnian pyynnin, oikean ja väärän rukouksen, kristillisen uskon ja ei-kristillisen uskon erilaisuuden sekä Isä meidän -rukouksen.

J. 5: varoittaa väärästä rukouksesta, silmänpalvonnasta. *Ulkokultainen* tarkoittaa alkujaan roolin näyttelemistä. Yksi tekopyhyiden ilmentymä on halu päästä hurskaan maineeseen. Ihminen haluaa myös tulla nähdyksi ja saada sitä kautta arvostusta. Jopa rukous voidaan valjastaa "nimen saamiseksi". Narsisteilla tämä on ainaista luonnehäiriöisyyttä ja sen ikäviä seurauksia, jotka rikkovat kristittyjen keskinäistä yhteyttä ja yhteistyötä. Jeesus tuomitsee tämän. Halu hengelliseen irtopisteiden keräämiseen toisilta on meissä kaikissa ja kertoo ylpeydestämme ja valheellisuudestamme. On eri asia, että me kaikki aidosti ja luomisjärjestyksen mukaisesti kaipaamme ja tarvitsemme tunnustusta ja rohkaisua.

Onko kuvattu ulkokultainen rukous lainkaan oikeata rukousta? Voi varsin hyvin olla, mutta siihen on liittynyt vakavia vääriä vaikuttimia, jotka ovat tuhoisia niin seurakunnassa kuin rukoilijalle itselleen. Väärät vaikuttimet tuovat tuomion: "He ovat saaneet palkkansa", eli "palkka ihmisiltä" on kyllä varmistettu, mutta

Jumalalla ei ole enää mitään hyvää heille annettavana.

J. 6: rukous olkoon avointa sydämen puhetta Jumalalle, joka on tässä korostetusti taivaallinen Isä. Hän pysyy kuulemisessaan ja vastaamisessaan salattuna. Isä Jumala kuulee kaiken, vaikka se lausutaan hiljaa, yksinäisyydessä, vapaasti, omin sanoin tai sanoitta. Jumalaa on aivan turha harhauttaa asioiden kaunistelemisella ja hienoilla sanakäänteillä. Väärin ei tietysti ole osoittaa rukousta Jeesukselle tai kolmiyhteiselle Jumalalle tai korostaa Jeesuksen nimeä Isälle osoitettussa rukouksessa. Taivaalliset rukouspostireitit ovat selvät, ja ne kaikki vievät taivaallisen Isän sydämeen Jeesuksen nimessä, vaikka rukousosoite tulisi lausutuksi hieman yleisestä poiketen.

J. 7: *pakanat* (ei-juutalaiset) voi viitata useisiin uskonnollisiin ryhmiin juutalaisten lähi-alueella, roomalaisesta uskonnonharjoituksesta kanaanilaisiin hedelmällisyyskultteihin ja hellenistisistä mysteeriuskonnoista Lähi-idän naapurikansojen monimuotoiseen palvontaelämään asti kodeissa, ulkona ja tempeleissä. Luonnollista on tulkita Jeesuksen tarkoittavan niitä pakanaita, joiden rukouksia juutalaiset saattoivat kuulla omassa kotimaassaan.

Pakanoiden rukoilemisesta käytetty sana (j. 7) viittaa mm. änkyttämiseen, jokeltamiseen, lörpöttämiseen, pulisemiseen ja turhaan toistamiseen. KR38:n *monisanaisuus* liittyy luontevasti juuri tähän sanueeseen. Pakanoiden rukoukset olivat siis pitkiä sen vuoksi, että niihin sisältyi toistoa ja hokemista ja niiden esittämistä leimasi rutiininomainen vuolaus. Ne kuulostivat joskus pulinalta tai muminalta. Joskus ulkopuolisen havainto voi tosin pettää, kuten kävi Hannan rukousta seuraavalle Eeille (1. Sam. 1:12-13).

Jeesus antaa selvästi ymmärtää, että pakanoiden rukous on osoitettu jumalalle, jolta puut-

tuu jumalallisuus ja sen myötä aito tieto ihmisen todellisuudesta. Pakana herättää ensin jumalansa ja informoi tätä tunnustaan näin sen, että tältä puuttuu jumalallisuus ja kaikkivaltius. Kristityt (ja juutalaiset) osoittavat rukouksensa Jumalalle, joka jo tietää kaiken (j. 8). Kuulluksi tulemisen peruste ei ole rukouksen monisanaisuus tai siinä esitetyt toistot, siis itse rukousakti, vaan sen kohde ja sisältö. Tätä erottelua ei pakana eikä muu epäuskon vallassa oleva ihminen ehkä pidä aina tärkeänä. Kaikki rukoilevat, mutta kristityt rukoilevat Jeesuksen Kristuksen Isää eli ainoaa Jumalaa, jolla on Jumalan jumaluus.

Tämä näköala antaa tulkinta-avaimen Isä meidän -rukouksen yksityiskohdille.

Rukouksen ei tarvitse olla pitkä, mutta se voi toki olla sellainenkin. Asioita voi olla (ja saa olla, Fil.4:6-7!) paljon, kiitosta ja anomista. Jeesuskin meni joskus koko yöksi rukoilemaan (Luuk. 6:12). Luther painottaa erittäin voimakkaasti, että rukoilijalla tulee olla todellinen tarve, hätä, jossa ja jonka hän saa huutaa Jumalan puoleen (*Mannaa Jumalan lapsille*, 15.5.).

Tämän päivän suomalaiset ovat saaneet seurata ei-kristittyjen rukouksia tiedotusvälineissä ja matkoillaan. Joskus pakanan rukous voi olla varsin lyhyt ja muodollisen tuntuinen. Rukouksen toistamisen ajatus kulkee kuitenkin läpi uskonnollisen maailman. Toistoon liittyy herkästi mekanistinen suorittaminen (rukousmyllyt, mantrat, rukousnauhat). Pakanallinen rukous ja uhraaminen sulautuvat usein yhteen: uhria tuottaessa pidetään pieni rukous, ja uhrista tulee tiettyssä mielessä rukouksen kuulemisen peruste. Harras muslimi rukoilee varsin näytävästi ja tietyn kaavan ja tiettyjen hetkien mukaan. Rukous on häneltä vaadittu suoritus. Saatananpalvojen rukous voi olla määrätietoista ja sisällöllisesti tarkasti muotoiltua (esim. rukoillaan uskoven kotien rikkoutumista). Ei ole mitään epäselvyyttä siitä, kenelle se rukous on osoitettu.

Juhani Lindgren

Korotettu Herra Joh. 17: 24-26 Helatorstai 5.5.

Jeesusta ei vain "otettu taivaaseen", hän "as-tui taivaaseen". Tässä on oleellinen ero niihin ih-

misiin, jotka VT mainitsee taivaaseen otetuiksi. Sen verran häveliäisyyttä on Rooman kirkossa tässä asiassa, että sen (mielikuvituksellinen) dogmi Marian taivaaseen ottamisesta ei ole kuitenkaan *ascensio* vaan *assumptio* (Pius XII 1950). Taivaaseen astuminen on teologisesti rinnastettavissa siihen UT:n ilmoitukseen, jossa Jeesus puhuu henkensä (vapaaehtoisesta) antamisesta ja sen (takaisin) ottamisesta (Joh. 10:18). Näin voi tehdä vain Jumala.

Saarnan teemoiksi aukeavat luontevasti esim. maallisen ja hengellisen elämän ero, matkalla olo ja perillepääsy, Isän ja Pojan suhde sekä meidän suhteemme Jumalaan, Jumalan ja Vapahtajan tunteminen ja turvallisuus hänen yhteydessään. Kaikkiin teksti- (ja kirkkovuosi)uskollisiin saarnoihin kuuluu jakeen 24 edellyttämä helatorstain historia, Jeesuksen taivaaseen astuminen ja perillepääsyn todellisuuden avautuminen opetuslapsille sen myötä.

Jeesus ei taivaaseenastumisessaan ottanut periaatteellista etäisyyttä opetuslapsiinsa, vaan päinvastoin loi mahdollisuuden taivaalliseen läheisyyteen heidän kanssaan. Tämä Jeesuksen kanssa oleminen kertautuu läpi Johanneksen evankeliumin (14:1-4) ja koko UT:n (Fil. 1:23; 1 Tess.5:17b). Monet muutkin evankeliumitekstimme ajatukset ovat esillä toisaalla Johanneksen evankeliumissa.

Jeesus kertoo Isälleen, mitä hän on tehnyt ja antanut opetuslapsille. Jeesuksen puhetta voidaan hyvin kutsua rukoukseksi, jota Jeesuksen "tahtominen" (j. 24) ohjaa ja joka näin saa pyyntörukouksen sisällön. Tahtominen ei ole (tässäkään) vaatimista. Sellaista Jeesus ei tahtonut esittää eivätkä opetuslapsi voineet esittää Isälle.

Perillä nähdään Jeesuksen kirkkaus (j. 24). Sen syntyi merkille pantava: Isä antoi sen Pojalle jo ennen maailman luomista, ja antamisen perusteluna on Isän rakkaus Poikaan. Kristuksen saama kirkkaus liittyy Pojan olemuksellisesti Isän jumaluuteen. Kolminaisuuden persoonien välinen rakkaus on evankeliumin pohja ja perustus ennen historiaa; historiassa evankeliumin perustus on Jeesuksen pelastusteoisissa ja niistä kertovassa ilmoituksessa. Tämä raamatunkohta on kolminaisuuden persoonien välisestä rakkaudesta yksi keskeisimpiä.

Jeesuksen kirkkauden näkeminen on perille pääsyn sinetti (Ilm. 22:4).Kirkkaus tekee au-

ringon tarpeettomaksi (Ilm. 21:23; 22:5), koska yötä ei enää ole. Maailman ja synnin yö on jäänyt taakse. Samoin se tuomion pimeys, jonka Jumalan pyhyys langettaa, ja jonka valtaan joutumista esim. yhdysvaltalainen **Robert Frost** (1874-1963) kuvasi runossaan *Once by the Pacific*: "Nyt katalaa vain mielihäilyä, ei yö, vaan pitkän pimeyden aika./ Ja joku joutuu rai-von kohtaamaan, / kun muutakin kuin vesi murtuu ennen / viime sanaa Jumalan: Nyt tulkoon yö." Onneksi viimeinen sana Kristuksen omille on taivaan avaaminen tämän synkeän yön jälkeen.

Maailma ei ottanut avosylin Jeesusta vastaan (j. 25), koska se ei "tuntenut" Isää. "Tunteminen" sisältää Jumalan (olemassaolon) tunnustamisen ja luottamisen häneen sydämen uskossa. Isän Jumalan tunteminen on mahdollista vain uskossa Jeesukseen. Jumala on kolmiyhteinen, Isä, Poika ja Pyhä Henki, eikä Jumalan tykö ole muuta tietä kuin Jeesus (Joh. 14:6 ym.).

Opetuslapset olivat "tulleet tietämään" että Isä lähetti Jeesuksen maailmaan. Se merkitsee Jeesuksen jumaluutta ja sitä, että Jeesus on lähetetty tehtävää varten. Hän ei ole vain "ilmestynyt jostain", putkahtanut esiin mystisesti ihmisjoukoista ja tullut huomatuksi opettajaksi. Lähettäminen antaa Jeesuksen koko maanpäälliselle elämälle linjakkuuden ja päämäärän, sovittajan tehtävän, ja tällainen elämänsä on tarkoitettu myös opetuslapsille. Tosin meidän elämässämme linjakkuus usein läjähtää kokoon ja päämäärä muuttuu helposti jopa päättömyydeksi elämän myrskyissä. Silti Jeesus pitää meistä kiinni ja johdattaa meidät perille uskoessamme häneen (j. 24). Meidät pitää kiinni Jeesuksessa tietoisuus siitä, kuka hän on, mitä hän on luvannut ja luottamus näihin hänen lupauksiinsa.

Jeesus jatkaa Isän nimen tunnetuksi tekemistä (sanansa ja Henkensä kautta) päivästä päivään, että opetuslapsissa pysyisi sama rakkaus, jolla Isä on rakastanut Jeesusta. Jeesus toistaa sanomaa kolminaisuuden persoonien välisestä rakkaudesta ja osoittaa näin sen keskeisyyden. Tarkoite on opetuslasten pysyminen evankeliumissa. Kysymys ei siis tässä ole rakkauden (tekojen) osoittamisesta, vaikka tätä puolta korostavat lukemattomat muut UT:n (lain) kohdat.

Jeesuksen pysyminen meissä ja meidän pysymisemme uskon kautta hänessä on mahdol-

lista vain evankeliumin pohjalta. Jatkuvaan rakkauden osoittamiseen kutsutaan kyllä jokaista kristittyä päivittäin, mutta vaeltaminen rakkautta osoittaen ei ole Jeesuksessa pysymisen perustus tai syy.

Juhani Lindgren

Pyhän Hengen odotus Joh. 7: 37-39 6. sunnuntai pääsiäisestä 8.5.

Jeesus, Israelin juhlien täyttymys

Israelin historiassa ei ollut suurempaa yksittäistä tapahtumaa kuin matka Egyptistä vapautteen, exodus. Ihmeellistä vapautumista orjuudesta ja selviytymistä autiomaan äärimmäisen koettelevista olosuhteista perille maahan, joka vuotaa maitoa ja mettä, oli syytä juhliä.

Niinpä sitä muistettiin peräti kolmessa suuressa juhlassa vuoden aikana. Viimeisin näistä oli *sukkot*, lehtimajanjuhla, koko kansan pyhiinvaellusjuhla, jota Jumalan käskyn mukaisesti vietettiin täyden viikon ajan sapatista sapattiin.

Kuten pääsiäistä vietettäessä myös tähän juhlaan liittyi ulkonainen tunnus. Se ei ollut juhlan nimeen liittyvä lehti: juhla viikon aikana asuttiin majoissa, jotka oli valmistettu siten, että oli pystytetty säleikkömainen runko ja päällystetty se palmunoksilla ja vihreillä lehdillä. Lehtimajojen tuli muistuttaa niitä aikoja, jolloin Israel vaelluksellaan autiomaassa asui sellaisissa majoissa, ja herättää kiitollisuutta Herraa kohtaan, joka oli johdattanut valitsemansa kansan Luvattuun maahan.

Tähän juhlaan liittyi keskeisesti vesi, joka oli välttämätöntä, mutta josta autiomaavaelluksella oli ollut puutetta. Jokaisen juhlapäivän aamuna papit hakivat kulkueena vettä Siiloan lähteestä ja uhrasivat sen temppelin alttarilla Herralle. Sere-monia päättyi veden kaatamiseen kuivaan maahan. Samalla rukoiltiin runsaita sateita alkavalle sadekaudelle.

Veden hakeminen muistutti kansaa ensinnäkin siitä, että Jumala oli huolehtinut sen tarpeista vaivalloisella vaelluksella autiomaassa. Juuri siellä Jumala oli halunnut olla: elämän todellisuuden keskellä. Jumala juotti janoisia ihmisiä!

Israelilaisille Jumalan toiminta autiomaassa oli elämän edellytys: ilman vettä ei ole elämää. Samalla se oli armaa: he eivät itse voineet vaikuttaa tähän vedensaantiin. He vain saivat sen osakseen.

Toiseksi juhlassa katsottiin tulevaan. Juhlan viimeisinä päivinä luettiin lukuisia kohtia Vanhasta testamentista. Jesajalla oli lupaus: ”Te saatte ilolla ammentaa vettä pelastuksen lähteestä.” (12:3) Sakarja puhui lähteestä, joka puhdistaa synnistä ja saastaisuudesta (13:1). Hesekiel oli kuvannut, kuinka temppelistä virtaa lopun aikoina elämää synnyttävä virta kaikkialle kuivaan maahan. Näiden tekstien ymmärrettiin olevan lupaus Jumalan antamasta uudesta, elävästä vedestä.

Viikon juhla päättyi suureen kokoukseen sapatina. Silloin vedenhakukulkuetta ei enää ollut. Jumalan kansa oli kyllä päässyt luvattuun maahan, mutta lupaus hengellisen virvoituksen ajasta oli vielä täyttymättä. Tämän lupauksen ymmärrettiin täytyvän Messiaan aikana: kun Messias on saapunut kansansa keskuuteen, lupaus kävisi toteen. Silloin koittaisi uusi aikakausi, kun Jumalan Henki vuodatettaisiin koko Jumalan kansalle. Jumalan Henki olisi heille kuin elävän veden virta kuivassa maassa. Vesi tuo elämän autiomaan kuolleeseen maaperään ja saa sen kukoistamaan; se suo elämän ihmeen. Tätä Jumalan Henki vaikuttaisi ihmisissä.

Jeesuksen kutsu ja lupaus

Nyt juhlan viimeisenä päivänä tapahtui jotakin, mitä ei koskaan aikaisemmin ollut tapahtunut. Koko juhlivasta joukosta, joka on mahdollisesti juuri täydellisen hiljaisuuden vallitessa kumartunut rukoukseen syntiuhrien uhraamisen jälkeen, nousee yksi mies seisomaan ja huutaa:

”Jos jonkun on jano, tulkoon minun luokseni ja juokoon! Joka usko minuun, hänen sisimmästään kumpuavat elävän veden virrat, niin kuin kirjoituksissa sanotaan.”

Tämä lupaus voitiin ymmärtää välittömästi. Takana oli viikon juhliminen, ja viimeisinä päivinä oli Jumalan sanaa lukemalla muistutettu tulevasta. Nyt Jeesus huutaa, että nämä Jumalan lupaukset täyttyvät hänessä. Vesi, jonka papit ovat päivittäin noutaneet Siloan vesialtaalta, viittaakin häneen! Ihmiset voivat tulla hänen luokseen, ja hän voi täyttää nuo lupaukset! Hän on tuo suuren luvattun siunauksen lähde! Hän voi

antaa tuota elävää vettä! Hän lahjoittaa Pyhän Hengen! Hän on lehtimajajuhlan täyttymys!

Tuon huudon kuuluttama lupaus oli valtaisa ja suunnattoman rohkea. Oli kyse Jumalan lupauksen täyttymisestä messiaanisenä aikana. Lupaus tarkoitti juuri sitä, että Jumala täyttäisi nuo antamansa lupaukset Jeesuksessa. Hänen huutonsa kertoi, mitä hänellä oli sydämellään noita ihmisiä kohtaan, jotka olivat monien ajallisten asioiden täyttämiä ja sitomia.

Jeesushan katsoi olevansa myös muiden Jumalan lupauksen täyttymys. Hän tulisi olemaan pääsiäisen täyttymys, se viaton pääsiäislammas, joka uhrattaisiin, jotta sen veren kautta saataisiin vapautus vankeudesta ja orjuudesta, joka on Egyptin vankeutta ja orjuutta suurempaa: synnin ja kuoleman vallasta.

Kutsu on kohdistettu erottelematta kaikille. Se ei rajoittunut vain tiettyyn hetkeen tai tiettyyn ihmisjoukkoon kauan sitten. Se kohdistuu meihin. Hän kutsuu jokaista, joka sisimmässään janoaa enemmän kuin mitä on muilta ja muualta saanut

Ihmisen jano

Ihminen on janoinen olento. Tässä on kuitenkin kysymys merkillisestä janosta jonka ihminen itse tuntee, mutta johon tyydytystä ei voi antaa mikään muu kuin Jeesuksen luo tuleminen. Jeesus käytti tietoisesti hyväkseen ihmisten tunteista tästä juhlasta voidakseen opettaa Pyhästä Hengestä. Jumala loi ihmisen maan tomusta ja puhalsi häneen elämän hengen. Ihmisestä tuli elävä sielu, olento, joka eli yhteydessä Jumalaan, tunsu hänet välittömästi ja tahtoi ilolla täyttää hänen tahtonsa ja jonka elämä oli täydellistä.

Meidän elämämme ei ole täydellistä. Olemme joutuneet kulkemaan monien vaikeiden asioiden, kipujen, menetysten, pettymysten ja rikkomusten aavikoitten halki. Kenties harhaillemme sellaisella aavikolla vieläkin – niin kuin Israel autiomaassa 40 vuotta, väsyen ja luullen, että luvattuun maahan ei ole pääsyä.

Ihmisen jano on pohjaton; vapauden, rauhan, hyväksymisen, rakkauden ja puhtauden jano polttaa. Se on polttanut siitä asti, kun ihminen luuli, että vapaudessa eläminen Jumalan läheisyydessä ei riitä. Ihminen ei itse löydä lähteelle. Hän haluaa vain aina jotakin muuta ajatellen.

Jeesus tiesi, ettei jano lakkaa. Siksi se oli huu-dettava, jotta ihminen voisi kuulla tämän huudon

takana olevan sydämen täynnä rakkautta. On valtava asia, että hän on olemassa ja hänen puoleensa voi kääntyä. Mutta kenellä on jano? Ilman kutsua ja lupaus ei kukaan tulisi eikä joisi.

Tule ja juo!

Kyse on elämän pettymysten, väsymyksen, riittämättömyyden, virheidän ja syntien keskellä täyden vapahduksen, täyden armahduksen, täyden syntien anteeksiantamuksen omistamisesta. Se on osallisuutta hänen elämästään, elämistä hänen yhteydessään, hänen omanaan, uuden sydämen ja uuden hengen saamista, uuden toivon ja uuden mielekkyyden saamista, uuden elämän saamista. Se on rauhaa Jumalan kanssa.

Meidän oma innostuksemme, voimamme ja tyytyväisyytemme sitä vastoin on lopulta kuin ehtyvä puro. Enemmän tai myöhemmin sen vesi loppuu.

Elämän veden saaminen Jeesukselta tekee meidätkin eläviksi. Voi kuluu pitkiäkin ajanjaksoja, jolloin tuntuu, että meitä ympäröi vain autiomaan eloton hiekka. Silti hänen hyvyytensä ja rakkautensa lähde sinua kohtaan ei ole tyrehtynyt.

Jeesus kutsuu saamaan jatkuvasti uutta virvoitusta, voimaa, jatkamista ja jaksamista uskossa. Vain elämällä hänen yhteydessään juojan sisimmästä alkaa kummuta elävän veden virta. Tuo vesi on hän itse. Lähde on hän itse, ei uskomme. Hänen hyvyytensä, uskollisuutensa ja rakkautensa välittyvät eteenpäin sen kautta, joka on saanut juodakseen häneltä. Saat juottaa ja virvoittaa muitakin. Lähde ei ole vain sinua varten, vaan on toisiakin, jotka tarvitsevat ohjaamista lähteelle. Et voi olla tätä kaikille, mutta ainakin joillekin kohtamillesi ihmisille.

Iikka Ryttilahti

Tule, Pyhä Henki!

Joh. 14: 8-17

Helluntaiaatto 14.5.

Helluntaipyhinä ei vanhojen saarnakonseptien hakemisesta ole välttämättä apua. Sen verran teksti ovat vaihdelleet kirkkovouden nimekejärjestelyissä. 1. ja 2. helluntaipäivä (maanantai) muuttuivat jo aikaa sitten helluntain valmistuspäiväksi ja itse helluntaiksi; nyt on valmistuspäi-

västä tullut helluntaiaatto. Edellisenä sunnuntaina, 6. pääsiäisen jälkeisenä, puhutaan puolestaan Pyhän Hengen odotuksesta.

Vaihteluissa on säilynyt, että näiden pyhien evankeliumitekstit on otettu pääasiassa Johanneksen evankeliumista. Se on ymmärrettävää ja luontevaa, onhan Johannes-teologi kuin kotkan korkeuksista pelastushistorian linjoja tähyävä ja samalla syvälle luotaava, erityisesti Jumalan kolminaisuuden salaisuutta tutkiva. Johanneksella messiaaninen kaavio keskittyy enemmän Jeesuksen persoonaan kuin tekoihin, joista taas synoptikot avaavat tärkeitä näköaloja.

Helluntaiaatolle viimeisimmässä muutoksessa merkitty evankeliumiteksti on Jeesuksen pitkän jäähyväispuheen alkupuolelta. Edellispyhänä on saarnattu saman puheen huipistavasta ylipapillisesta rukouksesta. Jos olet sitä tekstiä käsitellyt, kannattaa rakentaa siltaa, koska molemmat tekstit ovat ilmoitusta Isän ja Pojan ihmeellisestä yhteydestä. Molemmat antavat myös avaimia rukoukseen.

Tuomas ja Filippus olivat opetuslapsijoukossa niitä, jotka uskalsivat usein ajatella ääneen, lausua julki epäilyjään ja ihmetyksiään. Niinhän Pietarikin kyllä teki, puhui mitä sylki suuhun toi. Tuomaan ansiosta meillä on Joh. 14. luvun alussa Jeesuksen *Minä olen* –lausumista yksi: *Tie, totuus ja elämä*. Filippuksen inttävän pyynnön seurauksena meillä on Jeesuksen hämmästyttävä lupaus: ”Mitä ikinä te pyydätte minun nimessäni, sen minä teen.”

Tänä pyhänä voi tutkistella Jumalan pelastussalaisuuksien ja –tekojen taustana opetuslasten hitautta ymmärtää ja uskoa. Silloinhan puhutaan näet seurakuntalaisista ja meistä itsestämme. Vaikka näemme Jumalan töitä ja jotakin olemme itsekin kokeneet, ei meistä ole käsittämään ja omistamaan Jumalan aivoituksia. Olemme kuin Israelin lapset autiomaavaelluksella tai kuin sekalainen seurakunta Korintissa, Galatiassa ja Roomassa.

Jumalan hyvyttä ja uskollisuutta on, että hän kärsi ja sietää opetuslapsiaan ja meitä. Hän opettaa ja ohjaa opettamasta päästyään, kunhan emme lähde pois hänen äänensä kuuluilta. Uskon ja tekojen suhteen hän on armollinen eli antaa maistaa todellisuuttaan, mutta vähitellen hän haluaa kasvattaa kuten Tuomasta: ”Autuaita ne, jotka uskovat, vaikka eivät näe!”

Mitä ovat ne Jeesukseen uskovan teot, jotka

ovat suurempia kuin mitä Mestari teki? Sitä voi miettiä. Ihmismieli hakee aina ulkonaista suuruutta. Olisiko tässä kysymys kuitenkin niistä erikoisista arvoista, jotka Jumalan valtakunnassa tuottavat yllätyksiä sekä täällä että viimeisellä tuomiolla?

Jeesuksen nimeen rukoilemisesta on perusteltua puhua tänä sunnuntaina. Kannattaa selittää Raamatun Raamatulla – niin paljon ja rikasta löytyy Raamatun nimitologiasta. Fokus olkoon kuitenkin monen saarnaajan käyttämä alkurukous: “Tule, Pyhä Henki, tänäänkin sydämissämme Kristusta kirkastamaan!”

Reijo Huuskonen,

Pyhän Hengen vuodattaminen Joh. 14:15 - 21 Helluntaipäivä 15.5.

Uudet ihmiset vanhassa ympäristössä

Helluntaina on kysymys suurista muutoksista. Omat ikivanhat rakkaat ajatustottumukset on jätettävä hetkeksi sikseen. Uskaltaisimmeko asettaa hetkeksi kysyjän ja odottajan paikalle? Tapahtuisi se, mitä tapahtuu helluntaina ympärillämme. Huomaamme kesän tulleen. Sydänten kevät, helluntai! “Minä kirjoitan lakini heidän sydämeensä”, sanoi profeetta Herran sanana (Jer. 31:31-34).

Ensimmäisenä kristillisenä helluntaina, “jokainen kuuli puhuttavan omalla kielellään” ja julistettiin “Jumalan suuria tekoja kunkin omalla kielellä”. Silloin he ymmärsivät: evankeliumi koskee juuri minua.

Ihmeellistä helluntaissa oli se, mitä Jeesus sanoi: “En minä jätä teitä orvoiksi, vaan tulen luoksenne.” Opetuslapset eivät enää voineet puristaa hänen kättään ja kiirehtiä hänen kintereillään, mutta helluntain jälkeen he ihmeellisellä tavalla kokivat Jeesuksen läheisyyden. Jeesus ei ollut ruumiillisesti heidän kanssaan, mutta oli heidän vierellään, jopa ikään kuin heissä. Oli siis totta hänen lupauksensa, että hän Pyhän Hengen kautta tulee heidän luokseen, heihin, asumaan heissä. Tuntuuko yhtä älyttömältä kuin väittää,

että Sibeliuksen henki voi tulla asumaan sinuun?

Kehotuksilla ja ryhdistäytymällä, itsekurilla ja hyvillä päätöksillä voidaan saada aikaa kilttejä miehiä ja herttaisia naisia, mutta ei puhdasta, uutta ja elävää sydäntä, josta Raamattu puhuu. Seläiseen tarvitaan uudestisyntyminen, jonka Pyhä Henki vaikuttaa evankeliumin kautta.

Voimme korjata virheitämme ja ryhtyä rehellisiksi, sovittaa rikkeitämme ja pyytää anteeksi laiminlyöntejämme ja muutoinkin alkaa käyttäytyä kristityn tavoin. Kuitenkin sellainen tekee meistä yhtä vähän kristityn, kuin morsiamen tekee pelkästään se, että pukeutuu hääpukuun, tai kuninkaallisen se, että esiintyy prinssin elkein. Sehän tarkoittaa vain pesunkestävää fariseusta, tekopyhää teeskentelijää.

Emme kaipaa muodollisuuksia, kaikkein vähiten tympäisevää, pikkusievää siunailua ja jeesus-telua. Tarvitsemme teeskentelemätöntä, todellista, sellaista, jossa sanoillamme ja teoillamme on ikään kuin sydämen kate. Falskia rakkautta, joka todellisuudessa on kiinnostunut vain itsestään, läheisistään ja asemastaan, on maailma täynnä.

Tajuamme ongelmia ja epäkohtia omassa ja toisten elämässä, mutta tyydyimme etsimään ulkonaisten olojen muutosta, vaikka tarvitsemme sisäistä muutosta. Helluntai asettaa uudet ihmiset vanhaan ympäristöön!

Rakkaus on kuuliaisuutta

Rakkaus ei ole sanoja ja teoriaa. Tähän asti Jeesus on puhunut rakkaudesta opetuslapsiin. Tämä rakkaus – eivät sotamiehet – vei Jeesuksen ristille. Tämä rakkaus on kaiken perusta ja lähtökohta. Nyt ensi kerran tässä evankeliumissa Jeesus puhuu oppilaiden rakkaudesta Mestariinsa ja rakkaudesta, joka johtaa välttämättä Jeesuksen käskyjen noudattamiseen. Oikeaa ja elävää uskoa seuraavat oikeat ja elävät teot. Rakkauden teoista tulee keskeinen aihe Johannekselle. “Sitähän Jumalan rakastaminen on, että pidämme hänen käskynsä.” (1 Joh. 5:2-3) Rakastaa Jumalaa on yhtä kuin rakastaa hänen lapsiaan. Rakastaa Jeesusta on yhtä kuin rakastaa hänen seuraajiaan. Rakkaus on kuin suuri seteli: se on muutettava asioimiskelpoiseksi pikkurahaksi. Rakkaus muuttuu Jumalan käskyjen mukaisiksi teoiksi.

Kysymykseen, kuinka voin rakastaa oikein, ei anna vastausta oma harkintamme tai tunteemme. Etsimme omaa etuamme siinäkin, mitä nimitäm-

me rakkaudeksi. “Kultaisen säännönkin” (“Mitä tahdotte ihmisten teille tekevän, tehkää te samoin heille.”) soveltaminen on nykyisin ongelmallista, koska on niin paljon itsetuhoista käyttäytymistä. Siitä voimme olla varmat, että Jumalan käskyt ja todellinen rakkaus eivät voi koskaan olla ristiriidassa keskenään. Ristiriidat ovat meissä.

Jeesus on omiensa auttaja, puolustaja, heidän asiansa ajaja (1 Joh 2:1). Jätä asiiasi hänen ajettavakseen, sillä hän ei asiaasi häviä. Jeesus on nyt puolustajamme taivaassa. Siksi Jumala lähetti omilleen toisen puolustajan, Totuuden Hengen. Tälle maailmalle Pyhä Henki on käsittämätöntä, mutta opetuslapset ymmärtävät sen olevan sitä, että he ovat Jeesuksessa ja Jeesus on heissä.

Apostolien teot on riemullista luettavaa siitä, mitä merkitsi helluntai, Jeesus seuraajissaan, opetuslapset Pyhän Hengen käytössä, uudet ihmiset vanhassa ympäristössä. Tuntuu, kuin Pietari ja Johannes temppelein portilla olisivat vähintään yhtä hämmästyneitä kuin parantunut rampakin (Ap.t. 3). Yhä uudestaan he täytyvät Pyhällä Hengellä. Kysymys ei ole paketista, vaan elävän veden virrasta. Muut panevat merkille Hengen täyteen, eivät he itse. He eivät saarnaa Hengestä, vaan Kristuksesta. Tämä oli myös Paavalin lempiäihe: Kristitty Kristuksessa ja Kristus kristityssä.

Hämminkiä helluntaista

Allergisuudessa helluntaille voi olla esimerkiksi seuraavat kaksi asiaa. Ensinnäkin Pyhän Hengen toiminta voidaan sekoittaa ihmisen psyyken ja tunne-elämän liikkeisiin. Merkkejä näistä kokemuksista on voitu suorastaan vaatia, ja niin hengellisistä tilaisuuksista on voinut tulla näytöksiä. Evankeliumissa on kuitenkin enemmän kuultavaa kuin nähtävää. Näytöt varautuvat pääasiassa arkisen elämän keskelle.

Kuin vastavetona oma kirkkomme on vierastanut tunnevaikutuksia. Seurauksena on ollut muodollisuutta, kuivuutta ja erämaata. Esillä on ollut joulu ja pääsiäinen – Jeesus puolestamme – mutta ei helluntai, se, mitä Jeesus vaikuttaa meissä. Kuume ja kummallisuudet ovat säilyttäneet toiset alilämpöön ja järkeilyyn. Kristillisesti tervettä ja viisasta on palata helluntaihin, sillä helluntai on normaalikristillisyyttä. Me olemme tehneet siitä kummallisuutta.

Toiseksi ne kehykset, joissa Pyhän Hengen lahja ensin saatiin, tekevät helluntaista vaikean. Puhupa keskiverto ihmiselle humauksesta ja tuli-

sista kielistä ja hän kysyy, entäs sitten paitsi, että vaivalloinen kielten opiskelu voidaan lopettaa. Keskeistä eivät ole kehykset, vaan Pyhän Hengen saamisen vaikutus. Seuraus oli se, että ihmiset kysyivät: “Mitä on tehtävä pelastuakseen?” Syntyi usko, ilo ja rakkaus, joka ilmeni Jumalan käskyjen mukaisena elämänä.

Damaskos on yksi maailman vanhimmista asutuista kaupungeista. Pitkän iän salaisuus on kaupungin vieressä oleva vuoristo ja sieltä virtaava vesi. Vesi johdetaan kaupungin läpi niin, että virkistyksen ohella kaupunkia alati puhdistetaan ja vesi tuo voimaa teollisuuden rattaisiin. Kaupungille siis annetaan puhdistusta ja voimaa ylhäältä. Tästä helluntaissa on kysymys. “Jos joku janoaa, hän tulkoon ja juokoon!” Tästä alkaa todellinen muutos ja uudistus ihmisessä, kodissa, kirkossa, yhteiskunnassa.

Keijo Rainerma

Pyhän Kolminaisuuden päivä Joh. 15:1-10 Salattu Jumala 22.5.

Saarnaperiköön sijoittuminen pyhän Kolminaisuuden päivän yleisaiheeseen “Salattu Jumala” avautuu Jeesuksen puheen aloituksesta: “Minä olen”. Jeesuksen *ego eimi* -lauselmat ovat erityisen tyypillisiä Johanneksen evankeliumille. Osassa niistä on kyse lähes tavallisesta keskustelusta (esim. 4:26; 6:20), osassa selvästi Jeesuksen henkilön jumalalliseksi julistamisesta (esim. 8:24, 28) ja osassa, kuten periköössämme, niihin liittyy vertaus tai kuva, joka havainnollistaa jotain keskeistä asiaa Jumalan pelastavasta työstä. Aina taustalla on kuitenkin vanhatestamentillinen Jumalan nimi “Minä olen”, 2.Moos. 3:14: “Minä olen se joka olen.” Jumalan nimen pyhyden korostaminen on tunnetusti estänyt juutalaisuudessa nimen käytön ja korostanut ihmistä Jumalasta erottavaa välimatkaa sekä Jumalan salaisuutta. Salaisuuden verhon raottaminen nimen teknisellä tai mystisellä tutkimisella ei kuitenkaan näytä tuovan Jumalaa yhtään tutummaksi. Puutteellisen tiedon varassa kuljetaan vain kauemmaksi, kuten on tapahtunut virheellisen päätelmän mu-

kaan nimettyjen *Jehovan todistajien* teologiasa.

Jumala ei ole salattu kirkon tai minkään erityisen ihmisryhmän tai salaseuran toimesta, vaan syntiinlankeemuksen jälkeen Hän on itse erottanut ihmisen välittömästi tuntemisestaan (1.Moos. 3:24). Toisaalta Jumala on myös ilmoittanut itsensä itse valitsemallaan tavalla. Yleisen ja erityisen ilmoituksen välinen jännite nousee tästä taustasta. Syntiinlankeemuksesta alkaen syvin halumme on tavoittaa jumalallinen todellisuus omilla kyvyillämme ja omista lähtökohdistamme. Meistä ei kuitenkaan ole siihen, vaan olemme kokonaan Jumalan teon varassa. Jeesus Kristus erityisen ilmoituksen keskuksena aiheuttaa meidän ajassamme vähintään yhtä paljon hämmennystä, erimielisyyttä ja väittelyä kuin silloin, kun hän aloitti lauseensa jumalallisella "minä olen" -tunnuksella.

Tekstimme on osa Johanneksen evankeliumin laajaa kuvausta Jeesuksen ja opetuslasten yhdessä viettämästä illasta ennen Jeesuksen vangitsemista ja tuomitsemista. Viimeisen aterian nauttimispaikasta on lähdetty liikkeelle kohti Kidronin laaksoa (14:31b; 18:1) mitä todennäköisimmin viinitarhojen reunustamaa reittiä. Puumaisen vankaksi ja laajalle levittyväksi kasvava viiniköynnös on joka tapauksessa mukana kulkeville opetuslapsille tuttu asia. Tuttu on myös VT:n kuva Israelista koko maan täyttävänä viiniköynnöksenä, joka kuitenkin villiintyy ja joutuu metsän eläinten syötäväksi (Ps. 80:9-14; Jes. 5:1-7). Kun Jeesus vertaa itseään viinipuuhun, hän käyttää määrättyä muotoa: ei ole kysymys mistä tahansa viiniköynnöksestä, vaan hänessä, ja häneen uskovissa toteutuu se, mikä Israelista alunperin luvattiin.

Viinipuuvasta voi toki kuvittaa mielesään virren 454 tavoin: "Oksia on paljon, runko on yksi, hän on Jeesus Kristus." Kannattaa kuitenkin pohtia, onko kuvaa näin kavennettu tarpeettomasti. Eihän Jeesus sano olevansa runko, vaan puu. Puu on kokonaisuus, joka käsittää sekä rungon että oksat ja vielä juuret kaiken lisäksi. Tällainen partisaatio Kristus-viinipuuhun on aina jossain määrin salaisuus, mutta se tulee hyvin lähelle toista tärkeää vertauskuvaa, seurakuntaa Kristuksen ruumiina (1.Kor. 12:12-27). Uskovat eivät ole irrallisia kasvannaisia ruumiissa, vaan tärkeitä osia kokonaisuudesta.

Niin kuin ruumiin jokaisella jäsenellä on oma tehtävänsä, niin on myös viinipuun oksilla: hedelmän tuottaminen. Siihen tähtää se kutsu ja valinta (15:16), joka on aina Jumalan, ei ihmisen työtä. Alkuperäisen Israelin ulkopuolella elävien kuuluminen jaloon viinipuuhun on selitetty Paavaliin kirjeessä roomalaisille oksastamisen kuvalla (Room. 11:17-24). Oksastaminen on puutarhurin tai viinitarhurin valikoivaa ja päämäärätietoista toimintaa. "Isäni on viinitarhuri", aloitti Jeesus opetuksensa. Viinitarhurin toiminnan osalta vertaus toisaalta myös erottuu Kristuksen ruumiskuvasta. Jumala tekee Kristuksessa pysyvissäkin karsivaa ja puhdistavaa työtä, mikä tuskin sillä hetkellä tuntuu hyvältä, mutta on päämäärän kannalta silti välttämätöntä.

Pysyminen viinipuussa nousee avainasemaan Jeesuksen opetuksessa. Vain siten hedelmän tuottaminen on mahdollista. Sen kautta toteutuu oikea rukouselämä ja rakkaus. Viinipuussa pysymisen seurauksista tulee mieleen vanhan, vuoden 1948 kristinopin pykälät pyhityksestä (KO 75) eteenpäin. Vanhan kristinopin helmiä on oivaltaa pyhitys syvenevänä synnin ja armon tuntuuna, suostumisena samalla kertaa vanhurskaaksi ja syntiseksi. Vasta siltä pohjalta tulee mahdolliseksi Hengen hedelmän (Gal. 5:22-23) tuottaminen.

Pysyminen viinipuussa ei ole oksan ponnisteluun varassa, vaan se riippuu siitä, kelpaako oksalle elää koko puun tuottaman ja puussa virtaavan ravinnon varassa. Kristuksessa pysymisen keskeinen kysymys on suhtautuminen hänen sanaansa. Ennen tekstimme alkukohtaa Jeesus oli puhunut sanansa ja käskyjensä noudattamisen tärkeydestä (14:15, 21, 23-24). Jeesuksen sanoihin kuuluu aina se Jumalan lain tinkimätön terävöittäminen, joka pitää meidät syntisinä Jumalan ja ihmisten edessä. Samalla Jeesuksen sanoissa on myös se rakkaus, josta hän nyt opetuslapsille puhui: rakkaus, joka merkitsee meille syntien anteeksiantamista. Puussa pysymisen korostaminen antaa erinomaisen tilaisuuden painottaa elävän seurakuntayhteyden merkitystä. Pysyäksemme hengellisesti elossa tarvitsemme Jumalan sanan saarnaa, yhteyttä toinen toiseemme, syötävää ja juotavaa sanaa, ehtoollisen sakramenttia sekä yhteistä rukousta (Ap.t. 2:42).

Aki Lautamo